

רשימת פרסומים

א. מחקרים בענייני המסורה

1. 'מענייני המסורה - סימון הפרשיות', **מגדים** ב, מרחשוון תשמ"ז, עמ' 91-104.
2. 'שני עניינות במסורה', **מחקרים בלשון** ב-ג, ירושלים תשמ"ז, עמ' 377-386.
3. 'פרשיות "ספר התמיד" מברצלונה', **מגדים** ד, תשרי תשמ"ח, עמ' 67-74.
4. 'כתר ארם צובה לאור רשימותיו של מ"ד קאסוטו', **ספונות ס"ח ד (יט)**, תשמ"ט, עמ' 277-344.
5. 'סדרי נביאים וכתובים', **תרביץ** נח (תשמ"ט), עמ' 155-189. [חלקו השני של המאמר נכלל גם בתוך: **ליקוטי תרביץ ו: מקראה בחקר התפילה**, ליקט והוסיף מבוא: חננאל מאק, ירושלים תשס"ג, עמ' 149-185].
6. 'קטע מספר שמות - מהחלק החסר בכתר ארם צובה', **פעמים** 41 (סתיו תש"ן), עמ' 41-48.
7. 'כתר ארם צובה והתנ"ך של ר' שלום שכנא ילין', **ספר היובל לרב מרדכי ברויאר**, ירושלים תשנ"ב, עמ' 295-353.
8. 'דרכו של מסרן - על מסורתו של אהרן בן אשר בכתר ארם צובה', **מחקרים בלשון** ה-ו - ספר היובל לישראל ייבין, ירושלים תשנ"ב, עמ' 481-500.
9. 'שווא בסוף המילה בניקוד הטברני', **לשונונו** נז (תשנ"ג), עמ' 109-118.
10. 'המסורה הבבלית לתורה, עקרונותיה ודרכיה', חיבור לשם קבלת התואר דוקטור לפילוסופיה, הוגש לסנט האוניברסיטה העברית בירושלים, אב תשנ"ה; חלק א: 243 עמ', חלק ב: קצו עמ'; תקציר באנגלית: XV עמ'.
11. 'Vocalization Signs in Cairo Genizah Manuscripts of the Damascus Covenant', Appendix to the introduction to the Damascus Document, in: J. H. Charlesworth (ed.), *The Dead Sea Scrolls - Hebrew, Aramaic, and Greek Texts with English Tanslations*, vol. 2, Tübingen 1995, pp.10-11.
12. 'Masoretic List of Babylonian Origin of Dotted Words in the Pentateuch', in: E.J. Revell (ed.), *Proceedings of the Twelfth International Congress of the International Organization for Masoretic Studies - Masoretic Studies* 8, 1996, pp.71-85.
13. 'מגבשי המסורה השונים ויחסם לדקדוק', בתוך: מ' בר-אשר (עורך), **פרקים בעברית לתקופותיה - אסופת זיכרון לשושנה בהט**, ירושלים תשנ"ז, עמ' 51-69.
14. 'עיבוד מסרני של ערכים ממחברת מנחם בידי שמואל בן יעקב', **לשונונו** סב (תשנ"ט), עמ' 189-255.
15. 'הערות מסורה בענייני דקדוק בכתב-יד לניגוד עם תרגום רס"ג (ל"ט)', בתוך: א' ממן (עורך), **מחקרים בלשון** ח - ספר זיכרון לדוד טנא, ירושלים תשס"א, עמ' 49-75.
16. 'הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע' - פרשנות ומסורות קריאה בטבריה ובבבל', בתוך: א' בזק (עורך), **על דרך האבות - קובץ מאמרים בנושאי תורה וחינוך**, אלון שבות תשס"א, עמ' 431-419.
17. **המסורה הבבלית לתורה, עקרונותיה ודרכיה**, האקדמיה ללשון העברית והוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס, ירושלים תשס"א, 604 עמ'.

18. "כתר ארם צובה - תולדות כתב-היד וסמכותו"; "המהדורה הנוכחית ועקרונות הנוסח שלה", בתוך: מ' גלצר (עורך), **כתר ירושלים - תנ"ך האוניברסיטה העברית: הארות לנוסח ולמלאכת הספר**, ירושלים תשס"א, עמ' 17-40; "The History and Authority of the Aleppo Codex"; "The Jerusalem Crown and Its Editorial Principles", in: M. Glatzer (ed.), *Jerusalem Crown - The Bible of the Hebrew University of Jerusalem: Companion Volume*, Jerusalem 2001, pp. 24-58.
19. "הגהת נוסח המקרא במהדורת 'כתר ירושלים', " **לשונו סד (תשס"ב)**, עמ' 181-206.
20. "The Preparation of the *Jerusalem Crown* Edition of the Bible Text", *Hebrew Studies* XLIV (2003), pp. 87-117.
21. "A Masoretic Note in the Aleppo Codex Concerning the Composite Words", *Textus* XXI (2002), pp. 209-233.
22. 'עוד מילים זעירות במשמעות לא רגילה', **מגדים** לז (אדר א תשס"ג), עמ' 97-102; 'עוד על המילים הזעירות: תגובה לדברי אסף מאללי', **מגדים** מא (טבת תשס"ה), עמ' 110-112.
23. 'חילופי ו-י במקרא והשתקפותם בהערות המסורה', **מחקרי מורשתנו** ב-ג, ספר זיכרון לד"ר צבי בצר, תשס"ד, עמ' 69-84.
24. "הפרדת הניקוד הטברני מטעמי המקרא", **לשונו סו (תשס"ד)**, עמ' 297-313.
25. 'קונטרסי המסורה של כתר ארם צובה - על פי העתק בארכיונו של יצחק זליגמן בר', **עיוני מקרא ופרשנות** ז: מנחות ידידות והוקרה למנחם כהן, רמת-גן תשס"ה, עמ' 137-162.
26. 'ה' השאלה ברשימות המסורה המצרפת', **מחקרים בלשון י (תשס"ו)**, עמ' 139-157.
27. [עם יואל אליצור:] 'ההיכל והספר: רשמי סיור ב"היכל הספר" לאחר פתיחתו מחדש', על אתר יג-יד (אלול תשס"ו), עמ' 201-220.
28. "Abraham Firkovich and the Dedication Inscription of the Aleppo Codex", *HUCA* 76 (2005), pp. 259-272.
29. "משה דוד קאסוטו, כתר ארם צובה ומהדורת התנ"ך הראשונה של האוניברסיטה העברית", בתוך: ראובן בונפיל (עורך), **משה דוד קאסוטו (איטליה: כינוסים, סדרת מוספים 3)**, ירושלים תשס"ז, עמ' לא-מה.
30. "Methods of Encoding in Samuel de Archevolti's *Arugat Ha-Bosem*", *European Journal of Jewish Studies* 2.1 (2008), pp. 45-63.
31. "כתיב וקרי: פשר התופעה, דרכי הסימון שלה ודעות הקדמונים עליה" (חלקים א-ב), **לשונו ע (תשס"ח)**, עמ' 55-73.
32. "כתיב וקרי: פשר התופעה, דרכי הסימון שלה ודעות הקדמונים עליה" (חלקים ג-ד), **לשונו עא (תשס"ט)**, עמ' 255-279.
33. "סימני זיכרון במסורה של כתר ארם צובה", **מגדים** נ, תמוז תשס"ט, עמ' 171-198.
34. "Methods and Sources of Yedidya Shelomo Norzi in his Treatise *Minhat Shay*", *Textus* 24 (2009), pp. 287-312.
35. "רשימה בבליית של פרשיות פתוחות וסתומות בתורה", בתוך: מ' בר-אשר וח"א כהן (עורכים), משאת אהרן: מחקרים בלשון מוגשים לאהרן דותן, ירושלים תש"ע, עמ' 392-434.

36. "קטעי מקרא" (קטלוג), בתוך: דוד רוזנטל, אוסף הגניזה הקהירית בז'נבה: קטלוג ומחקרים, ירושלים תש"ע, עמ' 46-57.
37. "מניין פסוקי המקרא של בן נפתלי", בתוך: דוד רוזנטל, אוסף הגניזה הקהירית בז'נבה: קטלוג ומחקרים, ירושלים תש"ע, עמ' 208-221.
38. 'כתב-יד עתיק של ספרי כתובים בניקוד בבלי', בתוך: רפאל זר ויוסף עופר (עורכים), **ישראל: מחקרים בלשון לזכרו של ישראל יבין**, ירושלים תשע"א, עמ' 129-154.
39. "מחידות המסורה הבבלית: גם במקרא דם במשנה", **לזכרו של ישראל יבין**, ירושלים: האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים תשע"ב, עמ' 36-45.
40. "הכינויים 'מסורה גדולה' ו'מסורה קטנה'; מבעלי המסורה עד מנחת שי", **לשוננו עד (תשע"ב)**, 279-303.
41. "מונח המסורה 'חומשה' – האזכור העתיק ביותר של קובץ 'חמש מגילות'", **נטעי אילן: מחקרים בלשון העברית ובאחיותיה מוגשים לאילן אלדר, בעריכת עירית מאיר ומשה בר-אשר**, ירושלים תשע"ד, עמ' 309-320.
42. [עם אלכסנדר לובוצקי], "המסורה לנוהל תיקון שגיאות", **תרביץ פב (תשע"ד)**, עמ' 89-113.

ב. מחקרים בנושא פרשני המקרא

1. 'פירוש החזקוני לתורה וגלגוליו', **מגדים ח (סיוון תשמ"ט)**, עמ' 69-83.
- א1. 'תגובה' [לדבריו של א' ארנד], **מגדים טו (מרחשוון תשנ"ב)**, עמ' 94-95.
2. 'שינויים וחזרות של רש"י בפירושו לתורה', **מגדים כ (תמוז תשנ"ג)**, עמ' 83-89.
3. 'הכל הגהתי' – על מהדורות פירוש רש"י לפרקי המקדש בספר יחזקאל ולנבואת "שלושת האנשים", בתוך: מ' בר-אשר, נ' חכם וי' עופר (עורכים), **תשורה לעמוס: אסופת מחקרים בפרשנות המקרא מוגשת לעמוס חכם**, אלון שבות תשס"ז, עמ' 29-60.
4. 'מתי נכתב "דייקות", ספר הדקדוק של רשב"ם?', **שנתון לחקר המקרא והמזרח הקדום יז (תשס"ז)**, עמ' 233-251.
5. "הסתייגות סמויה ממדרשים בפירושי רש"י לתורה", **עיוני מקרא ופרשנות ח: מנחות ידיות והוקרה לאלעזר טויטו, רמת-גן תשס"ח**, עמ' 279-291.
6. "מפות ארץ ישראל בפירוש רש"י לתורה – ומעמדו של כתב-יד לייפציג ו", **תרביץ עו (תשס"ז)**, עמ' 435-443.
7. "The Two Lists of Addenda to Nahmanides' Torah Commentary: Who Wrote Them?", *Jewish Studies Quarterly* 15 (2008), pp. 321-352.
8. "A Diagram of the Open Land of the Levite Cities in Nahmanides' Commentary on the Torah", *The Jewish Quarterly Review* 99:2 (Spring 2009), pp. 271-283.
9. "מדוע טעה רמב"ן בקריאת הכתובת שעל מטבע השקל?", **תרביץ פ (תשע"ב)**, עמ' 264-261.
10. [עם יהונתן יעקבס:] **תוספות רמב"ן לפירושו לתורה שנתחברו בארץ ישראל**, בהוצאת האיגוד העולמי למדעי היהדות ורשות המחקר של מכללת הרצוג, ירושלים תשע"ג, 718 עמ'.

- 11 "פירושי רמב"ן על קבר רחל במהדורות השונות של פירושו לתורה", בתוך: מ' אביעוז, א' עסיס וי' שמש (עורכים), **זר רימונים: מחקרים במקרא ובפרשנותו מוקדשים לפרופ' רימון כשר**, SBL: International Voices in Biblical Studies, אטלנטה 2013, עמ' 578-562.
- 12 [with J. Jacobs:] "Nahmanides' addenda to his *Commentary on the Pentateuch* in light of Ms Cambridge 525", *Journal of Jewish Studies* LXV 1 (Spring 2014), pp. 113-128

ג. מחקרים בענייני העברית החדשה

1. 'האם ראוי לשנות את שיטת הניקוד?', **לשונונו לעם** נה (תשס"ה-תשס"ו), עמ' 182-188.
2. 'ראשיתו של המבטא הישראלי', בתוך: א' ממון ש' פסברג וי' ברויאר (עורכים), **שערי לשון: מחקרים בלשון העברית, בארמית ובלשונות היהודים מוגשים למשה בר-אשר**, ירושלים תשס"ח, כרך ג, עמ' 172-166.

ד. מחקרים בנושא קריאת התורה וההפטרות

- 1 'חלוקת קריאת התורה במחזור החד-שנתי', **עלון שבות** 104 (תשרי תשד"מ), עמ' 55-41.
- 2 'הפטרת שבת הגדול', **המעין** לו, ג (ניסן תשנ"ו), עמ' 20-16.
- 2א נדפס תחילה בדף קשר לתלמידי ישיבת הר-עציון 332, שבת הגדול תשנ"ב, עמ' 4-6. [וראה לעיל, א5, 'סדרי נביאים וכתובים']
- 3 'שכיחותן של קביעות השנה ושל ההפטרות', **סיני** קכא, תשנ"ח, עמ' רי-רכד.
- 4 " 'בג המלך – פת וילך': על מנהג עתיק של קריאת פרשת השבוע במחזור השנתי", דף שבועי של אוניברסיטת בר-אילן מס' 984, פרשת נצבים וראש השנה תשע"ב, עמ' 3-1.

ה. ערכים אנציקלופדיים

- 1 'Ben Asher, Aaron ben Moses', *Encyclopedia of the Bible and Its Reception*, Berlin & Boston: De Gruyter, Vol 3, 2012, cols. 826-829
- 2 'Ben Naphtali, Moses ben David', *Encyclopedia of the Bible and Its Reception*, Vol 3, 2012, cols. 875-876
- 3 'Cairo Codex', *Encyclopedia of the Bible and Its Reception*, Vol 4, 2012, cols. 769-770
- 4 'The Five scrolls', *Encyclopedia of the Bible and Its Reception*, [in press]
- 5 "Aleppo Codex", *Encyclopedia of Hebrew Language and Linguistics* (General Editor: Geoffrey Khan), Leiden & Boston 2013, vol. 1, pp. 84-85
- 6 "'Aṭe Merahiq", *Encyclopedia of Hebrew Language and Linguistics*, vol. 1, p. 231
- 7 "Deḥiq", *Encyclopedia of Hebrew Language and Linguistics*, vol. 1, pp. 690-691
- 8 "Mappiq", *Encyclopedia of Hebrew Language and Linguistics*, vol. 2, p. 577
- 9 "Masora, Babylonian", *Encyclopedia of Hebrew Language and Linguistics*, vol. 2, pp. 585-588
- 10 "St. Petersburg I Firkovitch B19a Manuscript of the Hebrew Bible ", vol. 3, pp. 617-618

ו. מאמרים תורניים (תנ"ך והלכה)

- 1 'ברכת בורא נפשות', עלון שבות, שנה ט (סיוון תשל"ח), עמ' 47-55.
- 2 'מי יתן טהור מטמא', עלון שבות 73 (אדר תשל"ט), עמ' 28-31.
- 3 'שמשון בחייו ובמותו', עלון שבות 76 (אב תשל"ט), עמ' 51-54.
- 4 'בין החומות', עלון שבות 84 (חנוכה תשמ"א), עמ' 78-82.
- 5 'שלום ירושלים', עלון שבות 88 (אייר תשמ"א), עמ' 16-21.
- 6 'הנחה ותנופה בביכורים', המעיין כא, ד (תמוז תשמ"א), עמ' 4-9.
- 7 'ששה עשר בניסן', עלון שבות 93 (אדר תשמ"ב), עמ' 40-44.
- 8 'משפטי התנאי בתורה', עלון שבות 98 (אב תשמ"ב), עמ' 28-35.
- 9 'פסח וחגיגה במקום אשר יבחר', המעיין כג, ג (ניסן תשמ"ג), עמ' 28-34.
- 10 'שיטת הרמב"ם בעוללות', עלון שבות 103 (אב תשמ"ג), עמ' 23-31.
- 11 'משרש נחש יצא צפע', מגדים א, ניסן תשמ"ו, עמ' 56-60.

ז. עריכת ספרים וכתבי עת

1. **מגדים** - ביטאון לענייני מקרא (הוצאת מכללת הרצוג באלון שבות) - עורך (תשמ"ט-תש"ע), חבר המערכת (תשע"א ואילך).
2. **לשונונו לעם** (עד תשס"ח) / **העברית** (תשס"ט ואילך), הוצאת האקדמיה ללשון העברית בירושלים - חבר המערכת (תשנ"א ואילך).
3. **זיכרונות האקדמיה ללשון העברית** - כרך ל"ה-ל"ז (תשמ"ח-תש"ן; עם יגאל ינאי), ירושלים, תשנ"ב; כרך ל"ח-מ' (תשנ"א-תשנ"ג), ירושלים, תשנ"ה; כרך מ"א-מ"ג (תשנ"ד-תשנ"ו), ירושלים, תשנ"ח.
4. **מרדכי ברויאר, פרקי בראשית**, הוצאת תבונות, אלון שבות תשנ"ח, 730 עמ'.
5. **כתר ירושלים - תנ"ך האוניברסיטה העברית**, על פי הנוסח והמסורה של כתר ארם צובה וכתבי-יד הקרובים לו בשיטת הרב מרדכי ברויאר, ירושלים תש"ס, 874 + 34 עמ' - פיקוח מדעי על המהדורה.
6. **ד' לייאנס, המסורה המצרפת - דרכיה וסוגיה**, על פי כתב-יד קהיר של הנביאים, הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, באר שבע תש"ס, 210 + xii עמ'.
7. **י' ייבין, המסורה למקרא**, אסופות ומבואות בלשון ג, האקדמיה ללשון העברית, ירושלים תשס"ג, 254 עמ'.
8. **'שיטת הבחינות' של הרב מרדכי ברויאר: קובץ מאמרים ותגובות**, הוצאת תבונות, אלון שבות תשס"ה, 369 עמ'.
9. [עם: שמואל ורגון, יצחק ש' פנקובר, יעקב קליין], **עיוני מקרא ופרשנות ז: מנחות ידידות והוקרה למנחם כהן**, הוצאת אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן תשס"ה, 510 + xxvi עמ'.
10. **צבי בצר (מהדיר), מנחת שי על התורה לר' ידידיה שלמה רפאל נורצי**, ירושלים תשס"ה, 428 עמ'.
11. [עם: משה בר-אשר ונח חכם], **תשורה לעמוס: אסופת מחקרים בפרשנות המקרא מוגשת לעמוס חכם**, אלון שבות תשס"ז, 581 עמ'.
12. **מרדכי ברויאר, פרקי ישעיהו**, הוצאת תבונות, אלון שבות תש"ע, 254 עמ'.

13. [עם רפאל זר], **ישראל: מחקרים בלשון לזכרו של ישראל ייבין**, ירושלים תשע"א, כב + 464 + xxii עמ'.

14. **לזכרו של ישראל ייבין**, ירושלים: האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים תשע"ב, 58 עמ'.

ח. הערות ומאמרי ביקורת

- 1 [ביקורת על:] יוסף ניצן ומשה יעקובי, שער למקרא, ירושלים תשמ"ח, **מגדים** ז, שבט תשמ"ט, עמ' 76-75.
- 2 'מהדורה חדשה של "מקראות גדולות"' (ביקורת על: מנחם כהן [מהדיר ועורך מדעי], מקראות גדולות הכתר - מהדורת יסוד חדשה, הוצאת אוניברסיטת בר-אילן, תשנ"ב), **תרביץ** סא (תשנ"ב), עמ' 171-163.
- 3 'המסורה הבבלית לתורה בעיבוד טברני של שמואל בן יעקב' (ביקורת), **לשוננו** נו (תשנ"ב), עמ' 283-269.
- 4 'פירוש הרלב"ג לתורה במהדורה חדשה' (ביקורת), **מגדים** כא (טבת תשנ"ד), עמ' 126-124.
- 5 'מאיופס', 'מה-יפית' ו'יום זה מכובד', **תרביץ** סג (תשנ"ד), עמ' 597.
- 6 'סודן של צורות ההפסק' (ביקורת על ספרו של ישראל בן-דוד 'צורות הקשר וצורות הפסק בעברית שבמקרא'), **תרביץ** סח (תשנ"ט), עמ' 447-437.
- 7 'המסורה המצרפת ומלאכת המילים' (ביקורת על ספרו של אהרן דותן 'ניצנים ראשונים בתורת המילים'), **לשוננו** סז (תשס"ה), עמ' 413-399.
- 8 "הכרעת נוסח המקרא על פי המסורה - שיטתו של הרב ברויאר ומקורותיה", *Jewish Studies*, Internet Journal, 7, 2008, עמ' 161-147 (<http://www.biu.ac.il/JS/JSIJ/7-2008/Ofer.pdf>).

ט. התקבלו לפרסום

1. "Three Enigmatic Notes from the Babylonian Masorah Comparing the Language of Scripture and the Mishnah", *The Text of the Hebrew Bible from the Rabbis to the Masoretes*, The Supplements to the Journal of Ancient Judaism, Madrid (in press)